

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

DIGITALIZATION OF PERSONAL INCOME TAXATION IN THE CONTEXT OF UKRAINE'S EUROPEAN INTEGRATION

Пасат М.О., студентка IV курсу факультету юстиції
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Шульга Т.М., к.ю.н.,
доцентка кафедри податкового права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Стаття досліджує сучасні тенденції цифровізації оподаткування доходів фізичних осіб в Україні в умовах євроінтеграції та актуальних економічних викликів. Предметом дослідження є національне законодавство та міжнародні нормативні акти, що регулюють оподаткування доходів фізичних осіб та впровадження цифрових технологій у податкове адміністрування. Метою дослідження є вивчення правових аспектів застосування цифрових технологій у системі оподаткування доходів фізичних осіб, що сприятиме підвищенню ефективності податкового адміністрування, зменшенню соціальної нерівності та адаптації податкової системи до сучасних вимог. Для досягнення поставленої мети були визначені такі завдання: 1) проаналізувати основні правові норми, що стосуються цифровізації оподаткування доходів фізичних осіб; 2) оцінити міжнародний досвід використання цифрових технологій у сфері податку на доходи фізичних осіб для вдосконалення національного законодавства; 3) ідентифікувати ключові правові перешкоди та обґрунтувати необхідність створення єдиної нормативно-правової бази для впровадження цифрових технологій у сфері оподаткування. Для досягнення поставленої мети були використані такі методи: порівняльний аналіз для зіставлення практик цифровізації в різних країнах та аналітичний метод для виявлення тенденцій та прогнозування наслідків впровадження цифрових технологій у податкову систему. У ході дослідження розглянуто сучасні аспекти впровадження цифрових технологій у сферу оподаткування доходів фізичних осіб, що набувають особливого значення в умовах економічних викликів та процесу євроінтеграції України. Особливу увагу приділено ролі цифрових інструментів у податковому адмініструванні, зокрема автоматизованому заповненню декларацій, використанню віртуальних асистентів на основі штучного інтелекту, мобільних додатків та інших цифрових сервісів. Доведено, що інтеграція цифрових технологій з традиційними методами дозволяє оперативно реагувати на економічні виклики та здійснювати ефективний контроль за податковими надходженнями. Запровадження таких інноваційних рішень посилить податковий контроль у сфері оподаткування доходів фізичних осіб, забезпечуючи своєчасне реагування на економічні загрози. Підкреслено необхідність оновлення національної податкової політики з урахуванням міжнародного досвіду та стандартів, що дозволить впровадити сучасні технології у систему оподаткування.

Ключові слова: оподаткування, податкове адміністрування, податкова система, податок на доходи фізичних осіб, податкова політика.

The article examines contemporary trends in the digitalization of personal income taxation in Ukraine within the context of European integration and current economic challenges. The research subject includes an analysis of national legislation and international legal acts regulating personal income taxation and the implementation of digital technologies in tax administration. The article aims to explore the legal aspects of applying digital technologies in the system of personal income taxation to enhance tax administration efficiency, reduce social inequality, and adapt the tax system to modern requirements. To achieve this aim, the following objectives were set: 1) analyze the key legal norms related to the digitalization of personal income taxation; 2) assess international practices of employing digital technologies in personal income tax administration to improve national legislation; 3) identify critical legal barriers and justify the necessity of creating a unified legal framework for the integration of digital technologies in taxation. The methodological basis of the study includes comparative analysis for examining digitalization practices across different countries and analytical methods to identify trends and forecast the impacts of digital technology integration on the tax system. The study highlights the significance of digital tools in tax administration, particularly automated tax return filing, the use of artificial intelligence-based virtual assistants, mobile applications, and other digital services. The findings demonstrate that integrating digital technologies with traditional methods enables swift responses to economic challenges and effective monitoring of tax revenues. Implementing such innovative solutions will strengthen tax control in the sphere of personal income taxation, ensuring timely responses to economic threats. The article emphasizes the necessity of updating Ukraine's national tax policy, drawing from international experience and standards, to facilitate the integration of modern technologies into the taxation system. It also underscores the importance of creating a unified regulatory framework to support the digitalization of taxation, fostering a more transparent and efficient tax administration process.

Key words: taxation, tax administration, tax system, personal income tax, tax policy.

Постановка проблеми. У сучасну епоху цифровізації, коли технологічні інновації активно змінюють економічний ландшафт, система оподаткування доходів фізичних осіб в Україні потребує суттєвої модернізації. З огляду на євроінтеграційні процеси та актуальні економічні виклики, виникає необхідність адаптації податкової системи до міжнародних стандартів та практик. Проте впровадження цифрових технологій у сферу оподаткування стикається з низкою проблем, серед яких відсутність узгодженої нормативно-правової бази, недостатня цифрова інфраструктура, правові перешкоди та необхідність гармонізації з європейськими нормами, що вимагає комплексного аналізу та вирішення питань, пов'язаних із цифровізацією податкового адміністрування, для підвищення ефективності податкової системи та зменшення соціальної нерівності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз свідчить, що питання цифровізації оподаткування доходів фізичних осіб активно вивчається як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. Серед них можна виділити праці Cristina Enache [6], Jason V. Freeman [8], Lee Eun-hang [10], Захарківа В. [16], Пархоменко А.Ю. [18], Цюцяків А., І. та В. [20]. Вони досліджують міжнародний досвід впровадження цифрових інструментів у податкове адміністрування, таких як автоматизоване декларування, штучний інтелект і великі дані. Водночас вітчизняні дослідження, зокрема праці Пугаченко О. [19], Гетманцевої Д.О., Кучерявенка М.П. [15], а також Кобильника Д.А. [17] вказують на необхідність створення єдиної нормативно-правової бази для цифровізації в Україні та адаптації до європейських стандартів, враховуючи кібербезпеку та правові виклики.

Метою статті є дослідження впливу цифрових технологій на систему оподаткування доходів фізичних осіб в Україні в умовах європейської інтеграції та сучасних економічних викликів. Стаття спрямована на виявлення можливостей підвищення ефективності податкового адміністрування через впровадження цифровізації, аналіз міжнародного досвіду в цій сфері та визначення шляхів адаптації української податкової системи до сучасних вимог.

Матеріали і методи. У процесі дослідження було застосовано комплекс методів, спрямованих на досягнення поставленої мети. Використано порівняльний аналіз для зіставлення практик цифровізації оподаткування доходів фізичних осіб у країнах Європейського Союзу та Україні, що дозволило виявити спільні риси та відмінності в підходах до цифровізації податкових систем. Аналітичний метод застосовано для виявлення сучасних тенденцій та прогнозування можливих наслідків впровадження цифрових технологій у податкове адміністрування. Для підвищення достовірності результатів було проаналізовано актуальні публікації за останні п'ять років, що стосуються цифровізації оподаткування та євроінтеграційних процесів. Такий підхід дозволив не лише оцінити поточний стан цифровізації оподаткування доходів фізичних осіб в Україні, але й визначити перспективні напрями його вдосконалення з урахуванням європейського досвіду.

Виклад основного матеріалу. Оподаткування доходів фізичних осіб (далі – ПДФО) є одним із ключових елементів сучасної податкової системи, що виконує не лише фіскальну, а й регуляторну функцію. Його значення полягає у забезпеченні фінансової стабільності держави, зменшенні соціальної нерівності та стимулюванні економічного розвитку. У сучасних умовах, коли глобалізація та цифровізація створюють нові виклики, ПДФО набуває особливої актуальності.

Зокрема, у Європейському Союзі у 2023 році податкові надходження (разом із соціальними внесками) становили 40% ВВП. Із них 50,6% припадало на податки на працю, які включають податок на доходи фізичних осіб і соціальні внески, що свідчить про домінуючу роль оподаткування праці в фінансуванні державних витрат, де податки на споживання склали 27,3%, а податки на капітал – 22,1% [11]. В Україні, згідно з даними за 2024 рік, доходи зведеного бюджету становили 2 725,2 млрд грн, з яких 1 687,1 млрд грн (61,91%) – податкові надходження. Частка ПДФО в цих надходженнях досягла 27,58% (465,4 млрд грн), що також становить 17,08% від загальних бюджетних доходів. Для порівняння, у 2021 році цей показник складав лише 12,4% від податкових надходжень [14]. Така динаміка демонструє суттєве зростання значення ПДФО в Україні, хоча його частка все ще менша порівняно з середнім рівнем у країнах ЄС. Ці показники підкреслюють, що ПДФО залишається ключовим інструментом фінансування державних бюджетів як у країнах ЄС, так і в Україні, але відображають різний рівень зрілості фіскальних систем та їх адаптацію до сучасних викликів.

Забезпечення ефективного функціонування ПДФО в Україні ґрунтується на положеннях Розділу IV Податкового кодексу України, який визначає основні принципи, ставки, а також порядок нарахування та сплати податку. Відповідно до статті 167 ПКУ, базова ставка податку на доходи фізичних осіб становить 18% від бази оподаткування, а додатково стягується військовий збір у розмірі 1,5%. Для окремих категорій платників передбачено податкові соціальні пільги, що зменшують розмір оподаткованого доходу та сприяють соціальній справедливості. Стаття 168 ПКУ детально регламентує механізми утримання та сплати податку, забезпечуючи прозорість адміністрування і стабільність надходжень до бюджету [1].

Значення ПДФО для економіки виходить за межі наповнення бюджету¹. Він виступає дієвим механізмом перерозподілу доходів у суспільстві, сприяючи зниженню соціальної нерівності та забезпеченню фінансування ключових соціальних ініціатив. Наприклад, у 2023 році Данія перерозподіляла 44,1% валового внутрішнього продукту, що є одним із найвищих показників серед країн ЄС [7].

Одним із основних викликів, що стоять перед системою ПДФО, є вплив цифровізації та глобалізації. Розвиток цифрових технологій створив нові джерела доходів, такі як криптовалюти, які потребують спеціального підходу до їх оподаткування. В Україні регулювання криптовалютного ринку перебуває на стадії формування. Закон України «Про віртуальні активи» від 17 лютого 2022 року № 2074-IX визначає правовий статус віртуальних активів, включаючи криптовалюту, як нематеріальне благо, яке може бути об'єктом цивільних прав [2]. Однак цей закон набере чинності лише після ухвалення змін до Податкового кодексу України, які врегулюють порядок оподаткування операцій із віртуальними активами. Наразі українське податкове законодавство не містить окремих норм щодо криптовалюти, а податкові органи трактують дохід від продажу криптовалюти як інший дохід, що підлягає оподаткуванню за ставкою 18% ПДФО та 1,5% військового збору. Проте, запровадження цього нормативно-правового акту відкриває значні перспективи для зростання податкових надходжень через розвиток нової економічної галузі, яка досі залишалась поза межами оподаткування. Його реалізація здатна зміцнити позиції України як однієї з провідних юрисдикцій у світі² для високотехнологічного бізнесу, створюючи сприятливі умови для інноваційної діяльності [16].

На відміну від України, низка країн світу вже впровадила правове регулювання криптовалют. Угорщина запровадила 15% податок на доходи від криптовалют, а Австрія – ставку у 27,5% на дохід від таких активів [9; 13]. Завдяки впровадженню спеціальних механізмів оподаткування вдається зберігати нейтральність між криптовалютами та іншими активами, водночас забезпечуючи зростання податкових надходжень. Глобалізація підвищує мобільність капіталу та робочої сили, стимулюючи податкову конкуренцію між країнами за залучення інвесторів і кваліфікованих працівників. Глобалізація підвищує мобільність капіталу та робочої сили, стимулюючи податкову конкуренцію між країнами за залучення інвесторів і кваліфікованих працівників. Для адаптації до цих змін окремі держави, як-от Греція, яка у 2021 році запровадила Digital Nomad Visa з можливістю податкової знижки 50% на 7 років для резидентів, та Мальта, що з 2024 року пропонує 10% ставку податку для власників Nomad Residence Permit, створюють привабливі умови для цифрових кочівників активів [3; 12].

Проблеми міжнародного оподаткування посилюються через зростання дистанційної зайнятості, що ускладнює визначення податкового резидентства. Робота в кількох країнах протягом одного року створює труднощі у визначенні, яка держава має право оподатковувати дохід, що вимагає розробки нових міжнародних стандартів і перегляду двосторонніх угод про уникнення подвійного оподаткування.

¹ Варто зазначити, що за даними Держстату, реальний ВВП України у 2023 році зріс на 5,3%, що стало значним досягненням після спаду на 28,8% у 2022 році. Попри бойові дії та ризики, економіка демонструє стійкість і потенціал для розвитку, що відкриває можливості для вдосконалення інструментів, таких як ПДФО, який забезпечує фінансову стабільність держави та сприяє зміцненню соціальної рівноваги.

² Народний депутат Михайло Крисяк переконаний, що впровадження законодавчих змін може зробити Україну одним із світових лідерів у створенні сприятливих умов для інноваційної економіки. За його прогнозами, до 2025 року ринок віртуальних активів може досягти обсягу \$5 млрд щороку, що потенційно принесе державному бюджету близько 10 мільярдів гривень, тоді як наразі ці кошти залишаються поза оподаткуванням. Цю перспективу активно підтримує і Національна комісія з цінних паперів, яка відповідає за ліцензування ринку та захист інвесторів.

У відповідь на ці виклики цифровізація відкриває нові можливості для покращення податкового адміністрування. Використання автоматизованих систем, таких як попередньо заповнені декларації, стає ключовим інструментом підвищення ефективності роботи податкових органів. У країнах Організації економічного співробітництва та розвитку переважна більшість податкових органів надають послугу попереднього заповнення декларацій, що дозволяє зменшити навантаження на платників податків [19, с. 30]. В Україні аналогічна система вже діє, але її можливості обмежені через недостатню інтеграцію даних про доходи платників із закордонних джерел.

Однією з ключових передумов цифрової трансформації є зростання ролі інформаційних технологій у повсякденному житті та бізнес-процесах. Використання великих даних, штучного інтелекту та хмарних технологій відкриває можливості для автоматизації рутинних операцій і підвищення точності податкових розрахунків. У багатьох країнах світу, включаючи Україну³, вже реалізуються проекти, спрямовані на створення цифрових платформ для податкового адміністрування.

Іншою важливою передумовою є необхідність підвищення прозорості та зменшення корупційних ризиків у податкових системах. Використання цифрових технологій дає змогу мінімізувати людський фактор у податкових процесах, забезпечуючи об'єктивність і зменшуючи можливості для ухилення від сплати податків. У країнах ЄС автоматизовані системи дозволяють податковим органам збирати дані з різних джерел, таких як роботодавці, банки та інші фінансові установи, для попереднього заповнення податкових декларацій. Наприклад, в Естонії система e-Tax дозволяє платникам податків переглядати та підтверджувати попередньо заповнені декларації, що значно скорочує час, необхідний для їх подання. Удосконалення податкових процесів також сприяє розвитку партнерських відносин між державою і платниками податків. Цифрові платформи забезпечують зручний доступ до інформації, створюють можливості для оперативного подання звітності та підвищують рівень довіри до податкових органів. В Естонії введення електронних декларацій дозволило збільшити рівень добровільного подання звітності до 98% [18, с. 147].

Окрім того, основні цифрові інновації в системі оподаткування доходів фізичних осіб забезпечують новий рівень ефективності, зручності та прозорості для платників податків та податкових органів [17, с. 31]. Вони інтегрують сучасні технології в усі етапи податкового процесу, спрощуючи виконання обов'язків платників і водночас підвищуючи контроль за дотриманням податкового законодавства. Одним із перспективних напрямів є інтеграція систем прогнозного аналізу на основі алгоритмів машинного навчання. Такі системи дозволяють податковим органам передбачати тенденції в надходженнях, аналізувати ризики ухилення від сплати податків і оптимізувати адміністрування податкових надходжень. Наприклад, у США застосування прогнозних алгоритмів значно покращило виявлення платників податків, які можуть ухилитися від виконання податкових зобов'язань. Завдяки використанню цих технологій податкові органи мають змогу аналізувати великі обсяги даних, знаходити закономірності та виявляти аномалії, що робить процес виявлення порушень більш точним і оперативним порівняно з традиційними підходами [8].

Ще одним важливим напрямом є впровадження систем динамічного податкового моніторингу. Підхід базується на постійному зборі, обробці та аналізі фінансових даних у реальному часі. В умовах зростання цифрових операцій і транскордонної діяльності такі системи забезпечують оперативність і точність адміністрування.

У Південній Кореї у 2023 році було представлено інноваційний підхід до податкового адміністрування, що базується на використанні технологій штучного інтелекту та великих даних. Завдяки платформі Nometax, яка функціонує вже понад 20 років і щорічно обслуговує 15 мільярдів користувачів, Південна Корея забезпечила майже повну цифровізацію податкових процесів. Зокрема, 99% усіх податкових накладних у країні видаються в електронному вигляді. Цей досвід вже у 2024 році планує запозичити В'єтнам, масштабуючи електронну систему податкових накладних до своїх податкових органів [10]. Такий підхід сприяє прозорості, знижує витрати на податкову звітність і є прикладом для інших країн, які прагнуть вдосконалити свої податкові системи.

Окрему увагу заслуговує розробка інструментів автоматичного обміну податковою інформацією між країнами. Цей механізм, який активно впроваджується в рамках ініціативи OECD, сприяє прозорості міжнародних фінансових операцій та дозволяє уникнути подвійного оподаткування. Станом на сьогодні, понад 100 юрисдикцій впровадили Стандарт автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки, що розроблений OECD, щоб підвищити податкову прозорість через міжнародну співпрацю, значно спрощуючи взаємодію між країнами у цій сфері [4, с. 8].

Також інноваційним підходом у сфері ПДФО є використання інтегрованих цифрових платформ, які поєднують функції декларування, сплати та консультування з податкових питань. Ці платформи забезпечують єдиний простір для взаємодії з податковими органами, що значно полегшує адміністрування. Проте, на думку Крістіни Еначе, запровадження податків на цифрові послуги є недовідцільним, оскільки вони можуть викликати економічні викривлення. Замість цього доцільніше зосередитися на розширенні бази споживчих податків, включивши до неї цифрові послуги та продукти. Такий підхід сприятиме рівномірному розподілу податкового навантаження, уникненню подвійного оподаткування та забезпеченню прозорості податкової системи [6]. У поєднанні з інтегрованими цифровими платформами це дозволить значно полегшити адміністрування та покращити взаємодію між платниками податків і податковими органами.

Перехід до цифровізації податкових систем змінює взаємодію між платниками податків і податковими органами, створюючи нові можливості та виклики для обох сторін [15, с. 280]. Інноваційні технології, такі як автоматизація процесів, великі дані та мобільні платформи, не лише спрощують виконання податкових зобов'язань, але й впливають на спосіб функціонування податкових служб. Однак ці зміни вимагають адаптації як від платників, так і від державних установ, адже цифровізація привносить у податкової системи новий рівень комплексності.

Інтеграція електронних платформ і мобільних додатків дозволяє громадянам виконувати свої податкові обов'язки без необхідності відвідувати податкові установи, що скорочує витрати часу та коштів⁴. Крім того, автоматизація процесів знижує кількість технічних помилок у деклараціях, забезпечуючи прозорість та спрощення податкових процедур. Додатковою перевагою є зростання доступності податкової інформації: через онлайн-сервіси та мобільні додатки платники отримують можливість швидко дізнатися про свої зобов'язання, пільги та статус податкових декларацій у зручний час. Наприклад, у багатьох країнах, зокрема в Естонії, Данії та Україні, впровадження мобільних платформ стало ключовим інструментом для підвищення довіри громадян до податкової системи.

³ У 2023 році в Україні запроваджено мобільний додаток «Моя податкова», який надає громадянам можливість подавати податкові декларації, сплачувати податки та отримувати податкові довідки в онлайн-режимі.

⁴ За результатами опитування Національного агентства з питань запобігання корупції у грудні 2023 року, 70% респондентів витрачали на заповнення декларації не більше кількох годин, що на 6% більше порівняно з попереднім періодом. Крім того, 39% декларантів завершували процес менш ніж за годину, що на 9% більше, ніж у грудні 2023 року, що свідчить про значне скорочення часу, необхідного для заповнення декларацій, завдяки впровадженню електронних систем декларування.

Однак цифровізація також створює певні виклики для платників податків. Одним із найбільш серйозних ризиків є забезпечення кібербезпеки та захисту персональних даних⁵. Необхідність зміцнення інфраструктури безпеки та підвищення обізнаності громадян про важливість захисту своїх даних є очевидною. Крім того, цифровий розрив між різними соціальними групами може створювати бар'єри для повного доступу до електронних послуг, особливо для літніх людей або громадян із низьким рівнем цифрової грамотності. Для подолання цих викликів необхідно розробляти програми навчання, що спрямовані на підвищення фінансової та цифрової грамотності населення. Такі ініціативи, впроваджені в країнах ЄС, уже продемонстрували ефективність у подоланні нерівності доступу до цифрових інструментів.

Для податкових органів цифровізація відкриває нові горизонти підвищення ефективності адміністрування. Автоматизація рутинних процесів, таких як перевірка декларацій і контроль надходжень, дозволяє зменшити адміністративні витрати та звільнити ресурси для вирішення складніших задач [20]. Окрім того, цифровізація покращує контроль за дотриманням податкового законодавства, зменшуючи рівень ухилення від сплати податків. Завдяки інтеграції технологій, таких як великі дані, податкові органи отримують можливість аналізувати значні обсяги інформації, що дозволяє точніше прогнозувати надходження та ідентифікувати ризикових платників.

Попри всі переваги, податкові органи також стикаються з викликами, які супроводжують процес цифровізації. Серед них виділяється необхідність навчання персоналу для роботи з новими технологіями, що потребує значних інвестицій у професійний розвиток. Іншою проблемою є інтеграція різних інформаційних систем і платформ, які іноді мають обмежену сумісність. Крім того, багато податкових органів стикаються з труднощами в адаптації до швидкого технологічного прогресу та змінних очікувань платників податків, що вимагає гнучких підходів і постійного вдосконалення адміністративних процесів [5, с. 21]. Нарешті, забезпечення кібербезпеки є критично важливим завданням, враховуючи зростання обсягу персональних і фінансових даних, що обробляються податковими органами. Впровадження цифрових технологій у податкові системи, незважаючи на виклики, демонструє значний потенціал для вдосконалення адміністрування ПДФО, забезпечення прозорості та полегшення процесів для платників. Проте цифровізація – це не ізольований процес, а частина ширших реформ, спрямованих на адаптацію податкових систем до сучасних економічних умов.

⁵ За даними Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, у 2023 році кількість кібератак в Україні зросла на 15,9% порівняно з 2022 роком, досягнувши 2543 інцидентів.

Висновки і пропозиції. З огляду на викладене, зазначимо, що цифровізація податкових систем, зокрема впровадження інновацій у сферу оподаткування доходів фізичних осіб, створює значний потенціал для вдосконалення податкового адміністрування, зменшення соціальної нерівності та підвищення ефективності податкової політики. Водночас досягнення цього потенціалу потребує комплексного підходу до модернізації як технологічної, так і нормативно-правової бази, а також врахування соціальних аспектів для забезпечення рівного доступу до цифрових послуг.

Для подальшого розвитку цифрових технологій у сфері ПДФО необхідно інтегрувати передові інновації, такі як штучний інтелект і машинне навчання, що дозволить автоматизувати аналіз податкових даних, прогнозувати надходження та ідентифікувати ризикові випадки ухилення від сплати податків. Використання блокчейну може значно підвищити прозорість і безпеку транзакцій, зокрема у випадках децентралізованих фінансових активів, таких як криптовалюти. Вважаємо за доцільне впровадити пілотні проекти із застосуванням цих технологій у системах податкового адміністрування України, враховуючи найкращі міжнародні практики.

Оптимізація податкової політики через гармонізацію українського законодавства з міжнародними стандартами є ще одним важливим напрямом. Прозоре визначення податкових ставок і бази оподаткування, впровадження прогресивної шкали оподаткування та розширення податкових знижок для малозабезпечених верств населення зменшать соціальну нерівність. Одночасно посилення регуляторних механізмів і автоматизованого обміну інформацією між країнами сприятимуть боротьбі з ухиленням від сплати податків.

Соціальні аспекти цифровізації податкової системи також є критично важливими. Підвищення фінансової грамотності населення через освітні програми та інформаційні кампанії дозволить зменшити бар'єри для інтеграції цифрових сервісів. Забезпечення доступу до цифрових інструментів для всіх верств населення, включаючи літніх людей та громадян із низьким рівнем цифрової грамотності, має стати пріоритетом для податкових органів. Важливо передбачити створення спеціальних програм підтримки та навчання, орієнтованих на соціально вразливі групи.

Для забезпечення сталого розвитку податкової системи України важливо реалізувати комплексні заходи, спрямовані на інтеграцію сучасних цифрових технологій, гармонізацію нормативно-правової бази з міжнародними стандартами та вирішення соціальних викликів, що сприятиме підвищенню ефективності адміністрування ПДФО, зміцненню соціальної справедливості та економічної стабільності в державі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI : станом на 1 груд. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 04.12.2024).
2. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX : станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 04.12.2024).
3. Law of 04.09.2021 no. 4825/2021. *Official Government Gazette Bulletin A'157/4.9.2021*. URL: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/744954/nomos-4825-2021> (date of access: 04.12.2024).
4. OECD. International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters. URL: <https://doi.org/10.1787/896d79d1-en> (date of access: 04.12.2024).
5. OECD. Tax Administration 2024: Comparative Information on OECD and other Advanced and Emerging Economies. URL: <https://doi.org/10.1787/2d5fba9c-en> (date of access: 04.12.2024).
6. Cristina Enache. Digital Taxation around the World. *Tax Foundation*. 2024. P. 1–32. URL: <https://taxfoundation.org/wp-content/uploads/2024/04/FF833.pdf> (date of access: 04.12.2024).
7. EU and euro area tax-to-GDP ratio down in 2023. *European Commission | Eurostat*. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20241031-1> (date of access: 04.12.2024).
8. Jason B. Freeman. The IRS and Big Data: The Future of Fighting Tax Fraud. *Freeman Law*. URL: <https://freemanlaw.com/the-irs-and-big-data-the-future-of-fighting-tax-fraud/> (date of access: 04.12.2024).
9. Kristina Dosen. Under the new rules cryptocurrency transactions are taxed in Hungary from the beginning of 2022. *Feed - Fiscal Solutions*. URL: <https://www.fiscal-requirements.com/news/1015> (date of access: 04.12.2024).

10. Lee Eun-hang. Tax administration in digital transformation. *The Korea Times*. URL: https://www.koreatimes.co.kr/www/biz/2024/09/602_267604.html (date of access: 04.12.2024).
11. Main national accounts tax aggregates. *European Commission | Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gov_10a_taxag/default/table?lang=en (date of access: 04.12.2024).
12. Stephen Balzan. New Tax Rules for Digital Nomads in Malta. *ACT Advisory Services Limited*. URL: <https://www.act.com.mt/articles-publications/new-tax-rules-for-digital-nomads-in-malta/> (date of access: 04.12.2024).
13. Taxation of international executives: Austria. *KPMG Global*. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/xx/pdf/2023/01/TIES-Austria.pdf> (date of access: 04.12.2024).
14. Доходи зведеного бюджету України 2024 р. *Міністерство Фінансів України*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/> (дата звернення: 04.12.2024).
15. Гетманцева Д. О., Кучерявенка М. П. Податкове право : підручник. Харків : Право, 2023. 464 с.
16. Захарків В. Регулювання ринку криптовалют: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-57> (дата звернення: 04.12.2024).
17. Кобильнік Д. А., Єфремова К. В. Правове регулювання оподаткування операцій з цифровими (віртуальними) активами. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 10. С. 30–34.
18. Пархоменко А. Ю. Електронні податкові декларації в Україні та країнах Європейського Союзу. *Європейські перспективи*. 2021. № 2. С. 144–149. URL: <https://doi.org/10.32782/ep.2021.2.23> (дата звернення: 04.12.2024).
19. Пугаченко О. Відносини податкових органів і платників податків у країнах-членах ОЕСР в умовах глобалізації. *Modern engineering and innovative technologies*. 2022. № 23-02. С. 27–32. URL: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2022-23-02-016> (дата звернення: 04.12.2024).
20. Цюцяк А., Цюцяк І., Цюцяк В. Цифровізація податкової системи: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Галицький економічний вісник*. 2023. Т. 4, № 83. С. 48–55. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/index.php?art=1188> (дата звернення: 04.12.2024).